

Házuk előtt árulnak a kistermelők – Jól jön egy kis mellékes

Standok az út két oldalán

Csilip Árpád reggeltől sötétedésig árul

Fotó: Schmidt Andrea

Sándorfalván, a Csongrád felé vezető út mindkét oldalán árusok kínálják portékájakat. Jelenleg dinnyét, barackot, szilvát, burgonyát, tököt, patisszont és kardvirágot árulnak. Kiszámíthatatlan, hogy naponta hány autó áll meg. A zöldség, gyümölcs nem mindig olcsóbb, mint a boltban, de garantáltan friss.

Már nemcsak a Balatonon és környékén, vagy a hegyeshalmi határátelölőhely előtt divat kipakolni az árut az út szélére. Szinte minden kisebb-nagyobb település fútóján látni alkalmi árudákat, de a Szegedhez közeli Sándorfalván divik igazán a ház előtti kiszolgálás. Szezontól függően kapható friss zöldség, gyümölcs, virág, sőt árultak már kerti kisgépeket is.

Mostanában a dinnyének, a baracknak, a szilvának, a burgonyának van nagy keletje. Senki nem specializálódik egyetlen termékre, általában többféle termény kerül reggelente az árusító asztalra.

A középiskolás Csilip Árpád édesanyjával felváltva kínálja a portékát, már két hónapja. A fiú bevallja, kicsit már unja a banánt, hiszen reggel nyolctól sötétedésig kell ücsörögni az árokarpon. Igaz, az udvarból dübörög a zene, ez az egyetlen szórakozása. A dinnyéje hatvanöt forint, a kétfajta barackját kétszázötvenre tartja.

KICSÍ A KÜLÖNBSÉG

Az útszéli valamint a piaci gyümölcs és zöldség árak közelítenek egymáshoz. Az őszibarack kilója mindkét helyen 250 forint, míg a dinnye a piacon 70, a fűt mentén pedig 65 forint. A burgonyát – minőségtől függően – a piacon 50-70, az útszélén 70-100 forintért adják. A szilvát százért tartják a városban és Sándorfalván is.

– Nem alkudoznak a vevők, megveszik és tovább sietnek – mondja a géplakatosnak tanuló srác, aki elárulja: van olyan nap, amikor csak három-négy kuncsaftja akad, de néha megállnak húszan-harmincan is. Hogy a forgalom mitől függ, azt még nem tudta megfejtetni. Egy biztos: igen sűrűn húznak el az autók a Sándorfalvát átszelő, Csongrádra vezető úton.

Csilipéknek meghozzuk a szerencsét, hiszen tíz percen belül hárman is megállnak. Simon Ildikó dinnyét és barackot visz haza. – Azért vásárolunk a szüleimmel a termelőknél, mert így tudjuk, honnan származik a termék – magyarázza az autós hölgy. Egy másik férfi válogatás nélkül elviszi a legnagyobb

dinnyét, a mérleg tíz kilót mutat. Aztán jön két idősebb hölgy, akik megfontoltan paskolják a dinnyéket, hosszasan válogatnak, majd megalkusznak az árban. – A mama szereti inkább a dinnyét – mondja Vékony Istvánné, és amikor betenné a csomagtartóba a nyári csemegét, az kicsúszik a kezéből és kettétörik. – Nem gondoltam, hogy ilyen kapós lesz – nevet az édesanyja, mire az árusító fiatalember felajánlja, hogy kicseréli a „pirosbe-lút”.

Kothencz Jani bácsi jön ki a kiskapun, amikor megállunk a standja előtt. Az apróbb krumplit hetvenért, az elevebbeket százért kínálja. A nyugdíjas férfi tányéros mérlegével pillanatok alatt kiméri a kért mennyiséget. – Itt terem ez a háznál, van egy kis földünk. A szezon elején földieperrel kezdünk, aztán borsót, majd fóliás krumplit is árultunk a feleségemmel – mondja. Jani bácsinál főként olyanok vásárolnak, akik a kiskertekbe érkeznek Szegedről. Pénteken, kifelé menet megrendelik az árut és vasárnap frissen vihetik. A férfi néhány patisszont, tököt és uborkát is kipakolt, vendégcsalogatónak.

Az út mindkét oldalán egyöntetű a kistermelők véleménye: az árusításból megélni nem lehet, de a nyugdíj mellé jól jön egy kis mellékes.

CS. G. L.

Sebő László katonatiszt lesz a virginiai kaland után

Amerikába készül a csongrádi hallgató

Egy éven át a Virginia Military Institute hallgatója lesz a csongrádi Sebő László. A Batsányi gimnázium egykori diákja magyar katonatiszt lesz, de kiváló tanulmányi eredményének és az elnyert ösztöndíjának köszönhetően most Amerikában is tanulhat.

Repülővel megy Amerikába a csongrádi Sebő László. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar Katonai Vezetői Karának III. évfolyamos hallgatója elnyert egy ösztöndíjat, és amikor találkozunk, azt latolgatjuk, mit vihet magával az útra most, amikor – a terrorfenyegettség miatt – szigorú előírásokat léptettek életbe.

László 2004-ben végezte el a Batsányiban a 8 osztályos gimnáziumot, angol és olasz nyelvből felsőfokú vizsgát tett, ugyanakkor régi álma a katonai pálya. Szeretne részt venni külföldi békemissziókban, bejárhatja a világot, és közben új- és új helyzetekben teheti próbára a képességeit. Igen, egyfajta kalandvágy is hajtja.

Az ösztöndíjat, amelyre pályázott, a rektor írta ki, s így egy évvel meghosszabbodik tanulása ideje, mert az amerikai képzéshez egy év tanulmányi szabadságot kell igénybe vennie.

– Nem lesz teljesen ismeretlen a számomra ez az egyetem, mert tavaly a szobatársam kapott ide

ösztöndíjat, tőle hallottam már a virginiai képzésről, s arról, hogy az amerikai társak segítenek a beilleszkedésben – mondja László. – Úgy tudom, a biztonságpolitika, a diplomácia, az Egyesült Államok külpolitikája és belpolitikája szerepel a tantárgyak közt.

A család kicsit aggódik, hiszen egy évig nem látják a fiút, a távollás nagy, viszont a mai körülmények között akár napi kapcsolatban is maradhatnak a telefon, az internet révén. László nővére is büszke volt arra, hogy az öccse megnyerte a pályázatot.

– Úgy gondolom, egy év elég idő arra, hogy valamennyire megismerkedhessek az országgal, remélem, az angol nyelvet egy év múlva már majdnem anyanyelvi szinten beszélem. Arra számítok, hogy „odakinn” lehet majd kosárlabdázni, futni, úszni, de a sportlövészetet is szeretem. Ezenkívül egy évig teljesen önállóan kell majd döntésem a dolgaiban. De hát ebben már van némi gyakorlatom – mondja a leendő katonatiszt.

B. GY. GY.

Sebő László sikerrel pályázott az ösztöndíjra: Virginiában tanul a biztonságpolitikáról

Fotó: Bálint Gyula György

Posztumus-díjjal ismerték el a székkutasiak Gregus Máté munkásságát

A mintagazda unokája 83 évesen is kertészkedik

Posztumus Székkutasért-díjjal ismerték el Gregus Máté mintagazda munkásságát a falubeliek. A kitüntetést egyik unokája, a 83 éves Gregus Mária vette át a család nevében. Büszke arra is, hogy szeptembertől már a nagypapja nevét viseli a helyi általános iskola. A Gregus név nem mindig csegett jól: az államosítás idején kuláklisra kerültek, a 35 holdas mintagazdaságot elvették. Mária néninek csak az emlékei maradtak meg – és a kertészkedés szeretete.

„Szép ember volt a nagypapám” – mutatja a régi fényképet büszkén Gregus Mária. A fotón egy ósz hajú és bajuszu, komoly férfi néz a felvételgép lenszéjébe.

– Egyszerű parasztember volt, aki saját magát képezte, s összefogással sokat tett Székkutasért. Az 1900-as évek elején vágtak neki a faluépítésnek, amikor családjával Póshalomról beköltözött Kutásra – kezdi a családtörténetet Mária néni. – Akkoriban jóformán csak legelőből állt a környék. Nagypapám és segítői kezdeményezésére épült meg a vasútállomás, alakult meg a helyi hangyaszövetkezet, készült el a református és a katolikus templom. A villamosításban is nagy szerepe volt: Orosházáról kapták az áramot, de Vásárhelyről olcsóbban beszerezheték volna, csak az illetékesek nem akarták kiépíteni a vezetékét a nagy távolság, s a kevés fogyasztó miatt. Gregus Máté viszont vett egy szemlalmot, amit szélenergia helyett villannyal működtetett, és így már megérte Székkutasnak áramot adni – mesélte Mária néni.

Gregus Máté munkásságát a község jelenlegi önkormányzata is elismerte: a falunapok alkalmával posztumus-

Székkutasért-díjat kapott, amit a család nevében Mária néni vett át.

„Az államosítás idején a 35 holdas mintagazdaság miatt kuláklisra került a család. Édesapámat, ifjabbik Gregus Mátét börtönbe csukták, ott is halt meg.

Gregus Mária

– Nagyon örültünk a kitüntetésnek, arra is büszkék vagyunk, hogy szeptemberben a helyi általános iskola felveszi a nagypapám nevét. Sokan mondogatták már, hogy Vásárhelyen utcát és középiskolát is neveztek el róla, Székkutason meg még semmit, pedig megérdemelné

Gregus Máté unokája, Mária néni örül a kitüntetésnek

Fotó: Tésik Attila

– jegyezte meg a mintagazda unokája. Mária néni kívül egyébként még öt Gregus-unoka él. Ám mint kiderült: a Gre-

gus név nem mindig csegett jól. – Az államosítás idején a 35 holdas mintagazdaság miatt kuláklisra került a csa-

lád. Édesapámat, ifjabbik Gregus Mátét börtönbe csukták, ott is halt meg. Bátyámat, öcsémet és a férjemet fehérgárdistaként bélyegezték meg, őket is elvitték. Majd azt mondták, hogy férfi munkaerő nélkül elhanyagolt a gazdaság. Ezzel az indokkal vették el a családtól – magyarázta Mária néni, aki három évvel ezelőtt járt kint az egykori birtokon, ahol a híres Gregus-gyümölcsösnek már híre-hamva sincs, a pálinkafőzde is a múlté. Csak a tanya van meg, melyet tájházak alakítottak át.

A növények, a kertészkedés szeretetét Mária néni is örökölte. Családi házuk udvara valóságos kis arborétum.

– A kapálással még elböldögölök, de nyolcvanhárom évesen már csak négykézláb tudok gyomlálni – mondja az asszony, aki tagja a helyi Gregus Máté Kertbarát és Faluszépi Klubnak. Legutóbb éppen Mária néniék kertjében jöttek össze bográcsolni.

T. A.

A MINTAGAZDASÁG

Gregus Máté 1861-ben született a vásárhelyi pusztán. Apja kisbirtokán sajátította el a gazdálkodást, 1887-ben át is vette annak irányítását. Felesége, Tóbiás Zsuzsanna is egy kisgazda lánya volt. A házaspárnak négy gyermeke született. Gregus Máté póshalmi birtokán belterjes gazdálkodást folytatott, és mintagazdaságot hozott létre. Gyümölcsöse eper-, alma-, körte-, valamint szilvafákból állt.